

Datum

2024-11-11

Adress

Diarienummer

GYVF-2024-4895

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss angående Remiss Justitiedepartementet -
Mottagandelagen - en ny lag för ordnat
asylmottagande och effektivt återvändande (SOU
2024:68)
STK-2024-1448**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Remiss Justitiedepartementet - Mottagandelagen - en ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande (SOU 2024:68). Yttrandet innehåller endast de förslag och bedömningar som berör gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområden och där nämnden har synpunkter och kommentarer.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer med utredningen om vikten av att placeringen av asylboendet/mottagandecentret underlättar barnens rätt till skola och vård, på samma sätt som andra barn i Sverige. Nämnden ställer sig frågande till om närvarokontroll/anmälningsskyldighet för barn över 16 år kan bedömas vara barnens bästa då även äldre barn är i behov av en så normal tillvaro som möjligt med fokus på skolarbete och fritid. Nämnden framhåller vikten av att en eventuell närvarokontroll/anmälningsskyldighet för barn över 16 år görs på sådant sätt att den inte inskränker barnets grundläggande rättigheter. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser behov av ett förtydligande avseende omfattningen av statens ekonomiska ansvar för att ersätta kommunernas kostnader relaterade till mottagande av asylsökande.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Remiss Justitiedepartementet - Mottagandelagen - en ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande (SOU 2024:68). Yttrandet innehåller endast de förslag och

bedömningar som berör gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområden och där nämnden har synpunkter och kommentarer.

Av 1 kap. 10 § skollagen framgår att med barn avses varje människa under 18 år. Asylsökande barn har enligt skollagen rätt till utbildning i förskola, förskoleklass, grundskola och till gymnasieskola om den påbörjas före 18 års ålder (15 kap. 5 § och 29 kap. 2-6 §§ skollagen). Rätten till utbildning framgår även av barnkonventionen, artikel 28, och innebär att barn som är bosatta i Sverige, såväl asylsökande barn, barn som beviljats uppehållstillstånd såväl som barn som vistas i landet utan tillstånd. Enligt barnkonventionen, artikel 29, ska utbildningen bland annat syfta till att förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle. Av läroplanen för gymnasieskolan (SKOLFS 2011:144) framgår därtill att skolans uppgift bland annat är att gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i barnkonventionen. Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.

Barnkonventionens artikel 31 om barns rätt till vila och fritid, lyfter barnets rätt att delta i lek och rekreativ verksamhet som är lämplig för barnets ålder, och att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Artikel 31 fastställer att konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållande av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreativ- och fritidsverksamhet. Rättigheterna i barnkonventionen gäller alla barn inom en stats jurisdiktion utan någon åtskillnad av något slag (se barnkonventionen artikel 2.1). Det innebär att även barn som inte är svenska medborgare, såsom ett barn med uppehållstillstånd, som söker asyl eller som befinner sig utan tillstånd i Sverige, ska omfattas av rättigheterna i barnkonventionen, även artikel 31. Därtill framhåller Malmö stads policy för mänskliga rättigheter vikten av ett barnrättsbaserat synsätt i alla frågor som rör barn. Det innebär en tydligare utgångspunkt i barnets rättigheter och att varje barn ska ses som rättighetsbärande.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer med utredningen om vikten av att placeringen av asylboendet/mottagandecentret underlättar barnens rätt till skola och vård, på samma sätt som andra barn i Sverige. Nämnden instämmer även med utredning om att det är särskilt viktigt att mottagandecenter utformas på ett barnanpassat sätt, så att familjer får ett eget utrymme, där barnen både kan leka, få ro till skolarbete och återhämtning.

Dock vill gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, i enlighet med nämndens tidigare yttrande (GVYF-2023-1621) över remiss En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64), understryka vikten av att det i enlighet med barnkonventionen vid alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Som

framgår ovan avses med barn varje människa under 18 år. Nämnden ställer sig mot denna bakgrund frågande till om närvarokontroll/anmälningsskyldighet för barn över 16 år kan bedömas vara barnens bästa då även äldre barn är i behov av en så normal tillvaro som möjligt med fokus på skolarbete och fritid. Nämnden vill lyfta vikten av goda uppväxtvillkor för barn och unga och anser därför att ungdomars möjlighet till att delta i fritidsaktiviteter utanför skoltid och ha en social tillvaro på liknande villkor som andra barn och framför allt jämnåriga skolkamrater, i detta sammanhang särskilt bör beaktas. Enligt ovan nämnda artiklar i barnkonvention måste anses att barn har rätt till att leva i en stabil och stödjande miljö som främjar deras utbildning, fritidsaktiviteter och sociala interaktioner. Nämnden framhåller därför vikten av att en eventuell närvarokontroll/anmälningsskyldighet för barn över 16 år görs på sådant sätt att den inte inskränker barnets grundläggande rättigheter. Det gäller både rätten till utbildning och barnets möjlighet att i praktiken kunna delta i fritidsaktiviteter och ha en social tillvaro på motsvarande sätt som sina jämnåriga.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer med utredningen om att eftersom fler asylsökande bedöms bo i asylboenden till följd av utredningens förslag, ökar belastningen på samhällsservice som förskolor, skolor, gymnasieskolor, bibliotek, och parker i de kommuner där boenden lokaliseras. Enligt utredningen gäller allmänt avseende asylmottagandet att staten har ett ekonomiskt ansvar för detta och ersätter kommuner och regioner för kostnader som är relaterade till mottagande av asylsökande. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedömer att ett ökat antal elever innebär ökade kostnader för både pedagogisk verksamhet, elevhälsa och lokaler inom skolans verksamheter. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser därför behov av ett förtydligande avseende omfattningen av statens ekonomiska ansvar för att ersätta kommunernas kostnader relaterade till mottagande av asylsökande.

Ordförande Juan-Tadeo Espitia (S)

Förvaltningsdirektör Anneli Schwartz